

***ЗАЩИТА НА СОФТУЕРНИ ПРИЛОЖЕНИЯ
СВОБОДНИ ЛИЦЕНЗИ ЗА ПОЛЗВАНЕ НА
СОФТУЕРНИ ПРИЛОЖЕНИЯ***

- **Съдържание**

- I. Уредба на правата върху софтуерни приложения в България**
- II. Предоставяне на права върху софтуерни приложения**
- III. Свободни лицензи за софтуерни приложения**
- IV. Поддръжка и надграждане на софтуерните приложения**
- V. Други възможности за закрила на софтуерните приложения**

I. Уредба на правата върху софтуерни приложения в България

ЗАПСП – софтуерните приложения се ползват със закрилата, предвидена за литературни произведения/книги

За софтуерните приложения има предвидени няколко специални правила, които уреждат специфични случаи на ползване на този тип произведения:

Раздел VII.

Използване на компютърни програми

Диспозитивни правила

Чл. 70. Ако не е уговорено друго, счита се, че лицето, което законно е придобило правото да използва компютърна програма, може да зарежда програмата, да я изобразява върху екран, да я изпълнява, предава на разстояние, да я съхранява в паметта на компютър, да я превежда, преработва и да внася други изменения в нея, ако тези действия са необходими за постигане на целта, заради която е придобито правото да се използва програмата, включително и за отстраняване на грешки.

I. Уредба на правата върху софтуерни приложения в България

Императивни правила

Чл. 71. Лицето, което законно е придобило правото да използва компютърна програма, може без съгласието на автора и без заплащане на отделно възнаграждение:

- 1. да изготвя резервно копие от програмата, ако това е необходимо за съответния вид използване, за който е придобита програмата;*
- 2. да наблюдава, изучава и изпитва начина на действие на програмата за определяне на идеите и принципите, които са залегнали в който и да е неин елемент, ако това става в процеса на зареждането на програмата, изобразяването и върху екран, изпълняването и, предаването и на разстояние или съхраняването и в компютърната памет при условие, че той има право да извършва тези действия в съответствие с чл. 70;*
- 3. (доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., в сила от 05.05.2000 г.) да превежда програмния код от една форма в друга, ако това е безусловно необходимо за получаване на информация за постигане на съвместимост на създадена компютърна програма с други програми, при условие, че необходимата за тази цел информация не е била предоставена в готов вид и че това се извършва само по отношение на онези части от компютърната програма, които са необходими за постигане на съвместимостта. Получената информация не може да бъде използвана за създаване и разпространение на компютърна програма несъщественно отличаваща се от програмата, чийто програмен код се превежда, както и за каквото и да е друго действие, което може да накърни авторските права върху програмата.*

II. Предоставяне на права върху софтуерни приложения

Два съществуващи варианта за предоставяне на права:

- **Лиценз за ползване – съгласно българското право винаги е за определен срок, който не може да е повече от 10 години;**
- **Прехвърляне на авторските права.**

Проблеми при лицензите:

- **Сублицензи;**
- **Third party софтуер;**
- **Свободни лицензи.**

II. Предоставяне на права върху софтуерни приложения

Изискванията на ЗЕУ при възлагане на обществени поръчки за разработване на софтуерни приложения:

Чл. 58а. При изготвяне на технически спецификации за провеждане на обществени поръчки за разработка, надграждане или внедряване на информационни системи или електронни услуги административните органи задължително включват в спецификациите следните изисквания:

1. в случаите, когато предметът на поръчката включва разработване или надграждане на компютърни програми:

- а)** компютърните програми трябва да отговарят на критериите за софтуер с отворен код;
- б)** всички авторски и сродни права върху съответните компютърни програми, техният изходен програмен код, дизайнът на интерфейсите и базите данни, чиято разработка е предмет на поръчката, трябва да възникват за възложителя в пълен обем, без ограничения в използването, изменението и разпространението им;
- в)** за разработка трябва да се използват хранилището и системата за контрол на версиите;

II. Предоставяне на права върху софтуерни приложения

Изискванията на ЗЕУ при възлагане на обществени поръчки за разработване на софтуерни приложения:

- 2. да се реализират автоматизирани интерфейси за осигуряване на свободен публичен достъп до електронните документи, информацията и данните в машинночетим отворен формат, включително чрез публикуване в портала за отворени данни, по реда на Закона за достъп до обществена информация;**
- 3. да се реализират технологични и архитектурни решения за осигуряване на недискриминационно инсталиране, опериране и поддръжка, както и работоспособност и отказоустойчивост на информационната система в продуктивен режим върху споделените ресурси на електронното управление;**
- 4. да се реализират служебен интерфейс за автоматизиран онлайн обмен на данни и предоставяне на вътрешни електронни административни услуги съгласно изискванията на този закон;**
- 5. да се реализират служебен интерфейс за автоматизиран онлайн обмен на данни за историята на изпълнените трансакции по предоставените електронни услуги, извършените автоматизирани обмени на данни, и начислените такси към информационни системи на други публични институции и доставчици на обществени услуги с оглед предоставяне на комплексно административно обслужване съгласно действащите изисквания за оперативна съвместимост и мрежова и информационна сигурност;**

II. Предоставяне на права върху софтуерни приложения

Изискванията на ЗЕУ при възлагане на обществени поръчки за разработване на софтуерни приложения:

- 6. в случай че повече от една администрация е потенциален потребител на системата, да се реализира техническа възможност за едновременно използване на системата от повече от една администрация, съгласно действащите изисквания за оперативна съвместимост и мрежова и информационна сигурност;**
- 7. да се реализират функционалност за електронно удостоверяване на авторство, интегритет, време, връчване и други чрез електронни удостоверителни услуги по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/ 2014;**
- 8. да бъде реализирано периодично създаване на резервни копия и архивиране на данните по ред, определен с наредбата по чл. 43, ал. 2;**
- 9. да осигурява възможности за електронна идентификация съгласно чл. 5;**
- 10. да отговорят на други специфични изисквания, определени с наредбата по чл. 12, ал. 4.**

III. Свободни лицензи за софтуерни приложения

Проблеми на свободните лицензи:

- **Правен характер на свободния лиценз;**
- **Предоставяне на защита от съда;**
- **Обем на предоставените права;**
- **Възможности за последваща промяна на условия;**

IV. Поддръжка и надграждане на софтуерните приложения

Поддръжка и надграждане на софтуерните приложения – възможности за уреждане на отношенията с ползвателя

Защита на правата на разработчика при поддръжка и надграждане на софтуерни приложения от трети лица – проблеми в договорните отношения

Търговско дело 1718/2019 г. на СГС, ТО, VI-7 състав - и усложненията в отношенията между първоначален разработчик, ползвател и последващ разработчик

V. Други възможности за закрила на софтуерните приложения

Закрила на търговската тайна:

- **Понятие за търговска тайна;**
- **Опазване на конфиденциалност;**
- **Разпространение**

Закрила на изобретенията

- **Особености на патентите**
- **Приложимост към софтуерните приложения – в България**

V. Други възможности за закрила на софтуерните приложения

Закрила на изобретенията – сравнителноправен анализ

- ЕС – уредба като литературни произведения, принципна невъзможност за патентоване
- САЩ – тълкуване на възможността за закрила от съдилищата
 1. Gottschalk v. Benson - <http://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/409/63.html>
 2. Diamond v. Diehr - <http://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/450/175.html>
 3. CLS Bank International v. Alice Corp. - <http://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/13-298.html>
- Канада
- Русия
- Япония и Южна Корея

V. Други възможности за закрила на софтуерните приложения

Закрила на изобретенията – сравнителноправен анализ

- ЕС – уредба като литературни произведения, принципна невъзможност за патентование
- САЩ – тълкуване на възможността за закрила от съдилищата
 1. Gottschalk v. Benson - <http://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/409/63.html>
 2. Diamond v. Diehr - <http://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/450/175.html>
 3. CLS Bank International v. Alice Corp. - <http://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/13-298.html>
- Канада
- Русия
- Япония и Южна Корея

ДОБРЕВ & ЛЮЦКАНОВ
АДВОКАТСКО ДРУЖЕСТВО

Благодарим за вниманието!